

(/)

🏠 (/) > Diverse (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84>)

> Bøger (<http://www.historie-online.dk/boger>)

> Anmeldelser (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5>) > Usikker modernitet

← **Forrige artikel** (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/evighedernes-by-rom>)

Usikker modernitet

Kategori: Anmeldelser

Visninger: 2432

Del artikel: **f** (<https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/usikker-modernitet>) **t**

(<https://twitter.com/home?status=>. Aktiviteten kan ses på [http://www.historie-](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/usikker-modernitet)

[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/usikker-modernitet](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/usikker-modernitet)) **in**

(<http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/usikker-modernitet&title=>)

Morten Frederiksen (red.)

Usikker modernitet. Danskernes værdier fra 1981 til 2017

Hans Reitzels Forlag 2019. 476 s. 349 kr.

Af Claus Møller Jørgensen

Hvert 9. år siden 1981 er der blevet foretaget en spørgeskemaundersøgelse af danskernes værdier. Denne udgivelse ligger således i forlængelse af 5. rundes besvarelser fra 2017, og de 36 år der nu er spurgt til, retfærdiggør vel et eller andet sted at anmelde bogen i dette forum. Bogen består af 14 kapitler, hvor forskellige dele af spørgeskemaundersøgelsen bruges til at belyse forskellige felter som opdragelse, religion og overvågning og de værdier danskerne knytter til dem. Hvert kapitel er skrevet af samfundsfaglige specialister. Kapitel 15 er et metodekapitel, men alle kapitlerne indeholder introduktioner til metoden og det teoretiske apparat, empirien tolkes med.

Det interessante denne gang er, hvorledes den økonomiske krise efter 2008 har påvirket danskernes værdier. Efter 1981 har der været en tendens til, at værdier orienteret mod materiel sikkerhed er blevet erstattet med værdier orienteret mod frihed og selvrealisering. Forudsætningen har været materiel velstand, stærke institutioner og politisk, kulturel og social stabilitet og sikkerhed. Dette er udfordret efter finanskrisen, flygtningekrise, migrantarbejdere, stigende økonomisk ulighed og andre usikkerhedsskabende udviklinger.

Traditionel kristendom og tro på Gud er i fortsat tilbagegang, og der er ingen tegn på, at der sker en øget tilbagevenden til kristendommen som kulturel praksis eller som identitetsmarkør. Ældre tror mere på Gud end yngre, der ikke bliver socialiseret ind i traditionel religiøsitet, og derfor også i mindre grad er medlem af folkekirken, som også i faldende omfang bliver brugt til dåb, konfirmation og vielser. 18% tror på Gud, 24% tror på gud som en ikke-personificeret åndelig kraft, mens 11% mere er spirituelle og tror på en åndelig kraft, men ikke på en gud. 31% er ikke-religiøse. Disse grupper eller klynger undersøges værdimæssigt, hvilket der kommer mange interessante ting ud af. Ikke så overraskende er det, at de troende også er de mest nationalkonservative. Det har tidligere undersøgelser også vist. Nyt er til gengæld, at de spirituelle er de mindst højreorienterede.

Hvad der måske er mere overraskende oven på den nyligt overståede (påståede) klimavalg, er, at det samme gælder villigheden til at afgive en del af sin indtægt til miljøformål, der er fortsat faldende. Nationalstolthed er i forlængelse af tidligere i stigen, men det betyder ikke stigende intolerance over for etniske, religiøse eller seksuelle minoriteter. Ældre mennesker er mere stolte end yngre, men stoltheden er støt stigende for alle generationer og indkomstgrupper; faktisk findes den mest markante stigning blandt højtuddannede, der vægter den danske model, ikke etnisk danskhed som det man er stolt over.

Efter 2008 er bekymringen for konkurrence og stigende usikkerhed på arbejdsmarkedet generelt steget i befolkningen som helhed. Det tyder på, at tillid til andre mennesker alligevel ikke er en nedarvet dansk egenskab fra vikingetiden. Tillid er i stigen blandt velstillede og højtuddannede, men falder for grupper med kortere uddannelse og lavere indkomster, især på grund af økonomisk usikkerhed, dem der mest udsat for det pres, der følger af migration og globalisering. Tilliden er dog stadig høj. En lignende fordeling gælder lykkefølelse, som i 2017 var lavere end i 1999, og til en vis grad bekymringen for at indvandring belaster velfærdssystemet, hvor der er en generel stigning, men mest for lavt uddannede.

De 20% mest velhavendes tillid til Folketinget er usvækket, mens tilliden til disse og institutioner tæt knyttet til dansk politik og danske politikere har fået betydelig mere mistillid i den resterende befolkning. Mistilliden rammer ikke domstolene, forsvaret eller uddannelsessystemet, og til EU er tilliden ligefrem steget. Danskerne bakker op om regler, systemer og samfundsinstitutioner, men har mistet tilliden til politiske institutioner, især dem der er udsat for materiel usikkerhed og som ikke har

tillid til, at det politiske system kan afhjælpe disse usikkerheder. Materiel usikkerhed har også betydet, at der i stigende grad er overensstemmelse mellem økonomisk klasse og partivalg, så de laveste indkomstgrupper stemmer til venstre og de højere til højre, en tendens der ellers havde været vigende indtil 2008.

Dette er bare et lille udpluk af denne guldgrube af informationer og fortolkninger. Det undrer mig, at man vælger den videnskabeligt korrekte, men læsermæssigt ulidelige form at præsenterer danskernes værdier på. Det tiltænkte publikum er åbenbart andre samfundsvidenskabskvinder og -mænd, men bogen burde gøres appetitlig for et bredere publikum, for der er mange interessante og tankevækkende informationer og fortolkninger, der efterhånden også har fået en historisk dimension, som absolut ikke gør dem mindre interessante.

[Historie-online.dk, den 4. september 2019]

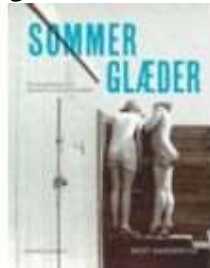
← Forrige artikel (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/evighedernes-by-rom>)

SE RELATEREDE ARTIKLER

▶ **PÅ LIGE FOD EN KRØNIKE OM KVINDER, SATIRE OG KAMPEN FOR VALGRET**

(<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/paa-lige-fod-en-kroenike-om-kvinder-satire-og-kampen-for-valgret>)

▶ **SOMMERGLÆDER**

(<http://www.historie-online.dk/boger/sommerglæder>)

▶ **VIDE VERDEN**

(<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/diverse-84/vide-verden>)

▶ **Kød Flæsk og Paalæg**

Tre pensionerede slagtere hjælper med ny forretning i Den Gamle By

(<http://www.historie-online.dk/nyheder-og-aktiviteter-2-2/udstillinger-3-3/koed-flaesk-og-paalæg>)